

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Συχνές Ερωτήσεις για την κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) και τη γεωργία στην Ευρώπη

Η γεωργία στην Ευρώπη: μια γενική εικόνα

Πόσο αγροτική είναι η ΕΕ;

Οι αγροτικές περιοχές αντιπροσωπεύουν **πάνω από το 77% της επικράτειας της ΕΕ** (47% γεωργικές εκτάσεις και 30% δάση) και φιλοξενούν περίπου το **ήμισυ του πληθυσμού της** (αγροτικές κοινότητες και άλλοι κάτοικοι).

Πόσοι γεωργοί υπάρχουν στην ΕΕ;

12 εκατομμύρια (πλήρους απασχόλησης). Συνολικά, η γεωργία και η βιομηχανία τροφίμων - η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη γεωργία για τον εφοδιασμό της - αντιπροσωπεύουν το 6% του ΑΕΠ της ΕΕ, 15 εκατ. επιχειρήσεις και 46 εκατ. θέσεις εργασίας.

Τι είδους γεωργικές εκμεταλλεύσεις υπάρχουν στην ΕΕ;

Τα είδη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό. Περιλαμβάνουν την εντατική, την κλασική και [τη βιολογική γεωργία](#). Η ποικιλομορφία αυτή έχει αυξηθεί ακόμη περισσότερο με την προσχώρηση στην ΕΕ των νέων χωρών από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Η πιο συνηθισμένη περίπτωση είναι οι **οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις**, οι οποίες συχνά μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά.

Οι Ευρώπη έχει 12 εκατομμύρια γεωργούς και το μέσο μέγεθος μιας γεωργικής εκμετάλλευσης είναι γύρω στα 15 εκτάρια (συγκριτικά, οι ΗΠΑ έχουν 2 εκατομμύρια γεωργούς και το μέσο μέγεθος μιας γεωργικής εκμετάλλευσης είναι 180 εκτάρια).

Η ΕΕ στηρίζει ένα συγκεκριμένο «ευρωπαϊκό γεωργικό μοντέλο»;

Ναι. Η κοινή γεωργική πολιτική αποσκοπεί στη στήριξη της γεωργίας η οποία εγγυάται την **επισιτιστική ασφάλεια** (σε συνθήκες **κλιματικής αλλαγής**) και διασφαλίζει τη **διαρκή και ισορροπημένη ανάπτυξη όλων των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης**, ακόμη και αυτών με δύσκολες συνθήκες παραγωγής.

Η γεωργία αυτή πρέπει να **πληροί πολλαπλές λειτουργίες**. Πρέπει να ικανοποιεί τις ανάγκες των πολιτών ως προς τη διατροφή (διαθεσιμότητα, τιμές, ποικιλία, ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων), να προστατεύει το περιβάλλον και να επιτρέπει στους γεωργούς να έχουν ένα αξιοπρεπές εισόδημα.

Παράλληλα, πρέπει να διατηρηθούν οι **αγροτικές κοινωνίες** και η ύπαιθρος ως πολύτιμο τμήμα της ευρωπαϊκής κληρονομιάς.

Από το 2014, μετά την πολιτική συμφωνία του Ιουνίου 2013, [η Κοινή Γεωργική Πολιτική](#) θα λαμβάνει περισσότερο υπόψη την ποικιλομορφία της γεωργίας στην Ευρώπη.

Πού μπορώ να βρω στατιστικά στοιχεία για τη γεωργία της ΕΕ;

Στην ενότητα [Στατιστικές](#) και στον ιστότοπο της [EUROSTAT](#).

ΚΓΠ: βασικά στοιχεία

Τι είναι η ΚΓΠ;

Η κοινή γεωργική πολιτική δίνει στους γεωργούς της Ευρώπης τη δυνατότητα να ικανοποιήσουν τις ανάγκες 500 εκατομμυρίων Ευρωπαίων πολιτών. Κύριοι στόχοι της είναι να εξασφαλίσει δίκαιο βιοτικό επίπεδο στους γεωργούς και ασφαλή τρόφιμα που παρέχονται σε σταθερή βάση και σε προσιτές τιμές στους καταναλωτές.

Η ΚΓΠ έχει αλλάξει πολύ από τότε που ξεκίνησε, το 1962, και εξακολουθεί να εξελίσσεται μέχρι και σήμερα. Η μεταρρύθμιση του Ιουνίου 2013 έχει τρεις **προτεραιότητες**:

- διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων·
- διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων·
- προώθηση της ισορροπημένης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών σε όλη την ΕΕ.

Ποιος είναι αρμόδιος για την ΚΓΠ;

Η [Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#) συνεργάζεται με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κυρίως μέσω των πολλών [συμβουλευτικών ομάδων](#)) κατά την προετοιμασία των προτάσεων της. Όταν πρόκειται για νομοθετικές πράξεις, οι προτάσεις της Επιτροπής διαβιβάζονται για λήψη απόφασης στο [Συμβούλιο των υπουργών Γεωργίας](#) των 27 κρατών μελών της Ένωσης και στο [Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#).

Αρμόδια για την καθημερινή υλοποίηση της ΚΓΠ είναι τα κράτη μέλη. Το [Ελεγκτικό Συνέδριο](#) της ΕΕ διαδραματίζει επίσης καθοριστικό ρόλο στην εποπτεία των δαπανών.

Πώς χρησιμοποιείται ο προϋπολογισμός;

Ο προϋπολογισμός της ΚΓΠ δαπανάται με τρεις διαφορετικούς τρόπους:

- **Η εισοδηματική στήριξη των γεωργών και η στήριξη για την τήρηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών:** καταβολή άμεσων ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται αυστηρά πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων, προστασίας του περιβάλλοντος, υγείας και καλής μεταχείρισης των ζώων. Οι πληρωμές αυτές χρηματοδοτούνται πλήρως από την ΕΕ και ισοδυναμούν με το 70 % περίπου του προϋπολογισμού της ΚΓΠ. Η μεταρρύθμιση του Ιουνίου 2013 προβλέπει ότι το 30% των άμεσων ενισχύσεων συνδέεται με την τήρηση, από τους ευρωπαίους γεωργούς, βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, ευεργετικών για την ποιότητα του εδάφους, τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον γενικότερα, όπως, για παράδειγμα, η διαφοροποίηση των καλλιεργειών, η διατήρηση μόνιμων βοσκοτόπων και η διατήρηση των χώρων πρασίνου στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Τα **μέτρα στήριξης της αγοράς:** ενεργοποιούνται, για παράδειγμα, όταν κακές καιρικές συνθήκες αποσταθεροποιούν τις αγορές. Οι πληρωμές αυτές ισοδυναμούν με ποσοστό μικρότερο από το 10 % του προϋπολογισμού της ΚΓΠ.
- Τα **μέτρα αγροτικής ανάπτυξης:** μέτρα που έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν τους γεωργούς να εκσυγχρονίσουν τις εκμεταλλεύσεις τους και να καταστούν πιο ανταγωνιστικοί, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον, να συμβάλουν στη διαφοροποίηση των γεωργικών και μη γεωργικών δραστηριοτήτων και στη ζωτικότητα των αγροτικών κοινοτήτων. Οι πληρωμές αυτές χρηματοδοτούνται εν μέρει από τα κράτη μέλη, είναι συνήθως πολυετείς και ισοδυναμούν με το 20 % περίπου του προϋπολογισμού της ΚΓΠ.

Οι τρεις αυτοί τύποι ενισχύσεων είναι στενά συνδεδεμένοι και η διαχείρισή τους πρέπει να γίνεται με συνεκτικό τρόπο. Οι άμεσες ενισχύσεις, για παράδειγμα, διασφαλίζουν στους γεωργούς ένα σταθερό εισόδημα αλλά και τους επιβραβεύουν για το ότι παρέχουν περιβαλλοντικά οφέλη που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Ομοίως, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης **διευκολύνουν τον**

εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με παράλληλη προώθηση της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων στις αγροτικές περιοχές.

Ποιος αποφασίζει για το μέγεθος του προϋπολογισμού της ΚΓΠ;

Ο προϋπολογισμός αποφασίζεται κάθε χρόνο από το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Για να διατηρηθούν οι μακροπρόθεσμες δαπάνες υπό έλεγχο, τα δύο αυτά όργανα αποφασίζουν με βάση πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Τα ποσά για την ΚΓΠ αποτελούν μέρος του τομέα 2 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (με τίτλο «Αειφόρος Ανάπτυξη - Φυσικοί Πόροι») Σε αυτόν τον τομέα 2, το πολυετές πλαίσιο ορίζει ένα ανώτατο όριο για τον πρώτο πυλώνα της ΚΓΠ (άμεσες ενισχύσεις και μέτρα αγοράς). Επιπλέον, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης του δεύτερου πυλώνα της ΚΓΠ χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του συνολικού ποσού του τομέα 2. Το [ισχύον δημοσιονομικό πλαίσιο](#) καλύπτει την περίοδο 2007-2013 και το επόμενο θα καλύψει την περίοδο 2014-2020.

Απολαύουν όλοι οι γεωργοί ίση μεταχείριση;

Λόγω της εξέλιξης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και της χρήσης των «ιστορικών αναφορών», το ύψος των ενισχύσεων μπορεί να ποικίλλει σημαντικά από τη μία γεωργική εκμετάλλευση στην άλλη, από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, από τη μια περιοχή στην άλλη. Η μείωση της διαφοράς των επιπέδων στήριξης κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020 μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ των περιφερειών και μεταξύ των γεωργών είναι ένας από τους κύριους στόχους της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ που εγκρίθηκε το 2013. Στόχος είναι να καταστεί η ΚΓΠ πιο δίκαιη.

Όσον αφορά τις χώρες και τις περιφέρειες που ανήκαν στην ΕΕ πριν από το 2004, η σημερινή κατάσταση εξηγείται από το γεγονός ότι αρχικά το ύψος της ενίσχυσης που ελάμβαναν οι γεωργοί εξαρτιόταν από τη στήριξη που είχε λάβει η εκμετάλλευση κατά την περίοδο αναφοράς 2000-2002, την έκταση που καλλιεργούνταν και το μοντέλο ενισχύσεων που υιοθετούσε κάθε κράτος μέλος. Αποτέλεσμα ήταν ένας γεωργός να μπορεί να λάβει ενίσχυση ύψους 50 ευρώ ανά εκτάριο και ο γείτονάς του 1000 ευρώ ανά εκτάριο για έκταση με τα ίδια ακριβώς αγρονομικά χαρακτηριστικά.

Από τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ το 2003 και μετά, τα «παλαιά» κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να αναδιανείμουν τις άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς, καταβάλλοντας ενισχύσεις σε ατομική βάση, σε περιφερειακή βάση, ή με συνδυασμό και των δύο. Μπορούν να εφαρμόζουν το περιφερειακό ή το υβριδικό μοντέλο για να αποκαταστήσουν περιπτώσεις άδικης μεταχείρισης. Μεταξύ αυτών των 15 κρατών μελών, η Γερμανία είναι το μόνο κράτος που έχει παραιτηθεί πλήρως από ιστορικές αναφορές.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην ΕΕ από το 2004 και μετά, οι εν λόγω άμεσες ενισχύσεις βασίζονται σε κατ' αποκοπή ποσό ανά εκτάριο για όλους τους γεωργούς των εν λόγω κρατών μελών.

Παρότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει από το 1999 επανειλημμένως προτείνει τη θέσπιση ανώτατου ορίου για τις άμεσες ενισχύσεις, ώστε η κατανομή τους να γίνει πιο δίκαιη, αρκετά κράτη μέλη απέρριψαν την πρόταση αυτή.

Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει επίσης να καταβληθούν προσπάθειες σύγκλισης για να μειωθούν οι αποκλίσεις μεταξύ των επιπέδων των άμεσων ενισχύσεων που απολαμβάνουν οι γεωργοί στα διάφορα κράτη μέλη. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ιουνίου 2013, η κατανομή του προϋπολογισμού της ΚΓΠ θα διασφαλίζει ότι, ως το 2019, κανένα κράτος μέλος δεν θα λαμβάνει κάτω από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου¹. Εντός ενός επιμέρους κράτους μέλους ή περιφέρειας θα μειωθούν οι αποκλίσεις των επιπέδων ενίσχυσης μεταξύ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων: η στρεμματική ενίσχυση δεν θα μπορεί να είναι χαμηλότερη από το 60% του μέσου όρου των ενισχύσεων που θα χορηγηθούν ως το 2019 στην ίδια διοικητική ή γεωργική περιοχή. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να χορηγούν μεγαλύτερες ενισχύσεις για τα «πρώτα στρέμματα» της εκμετάλλευσης ώστε να στηρίζουν περισσότερο τις μικρές και μεσαίες δομές. Για

¹ Το σημείο αυτό πρέπει να εγκριθεί κατά τις συζητήσεις για το ΠΔΠ (πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο).

τα νέα κράτη μέλη, το Απλοποιημένο Καθεστώς Ενιαίας Στρεμματικής Ενίσχυσης (SAPS) μπορεί να παραταθεί μέχρι το 2020.

Ενθαρρύνει η ΚΓΠ τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής γεωργίας;

Ναι. Υπάρχουν πολλά κίνητρα για την προώθηση του εκσυγχρονισμού, που βοηθούν τους γεωργούς να βελτιώσουν τις εκμεταλλεύσεις τους, να μεταποιούν και να πωλούν τα προϊόντα τους καθώς και να παράγουν τρόφιμα υψηλής ποιότητας εφαρμόζοντας πιο βιώσιμες και πιο φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους καλλιέργειας. Από το 2014, νέα μέτρα θα είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο της ΚΓΠ για τη διευκόλυνση των συλλογικών επενδύσεων, τη στήριξη των μικρών εκμεταλλεύσεων για την ανάπτυξή τους και την ενθάρρυνση της μεταφοράς των γνώσεων αγρονομίας μεταξύ των γεωργών μέσω μιας ευρωπαϊκής σύμπραξης για την καινοτομία στον τομέα της γεωργίας.

Παρατηρούνται περιπτώσεις απάτης κατά την εφαρμογή της ΚΓΠ;

Σύμφωνα με στοιχεία της [Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης \(OLAF\)](#), οι περιπτώσεις απάτης αφορούσαν κατά μέσο όρο το 0,02% του προϋπολογισμού της ΚΓΠ το διάστημα 2006-2010. Τα τελευταία αυτά χρόνια, η ΕΕ ενίσχυσε τους δημοσιονομικούς ελέγχους της.

Ελέγχει κανείς αν επιτυγχάνονται οι στόχοι της ΚΓΠ;

Ναι. Η αποτελεσματικότητα της ΚΓΠ [αξιολογείται](#) προσεκτικά. Προτού καταθέσει οποιαδήποτε νομοθετική πρόταση, η Επιτροπή **συμβουλευτείται πάντοτε τα ενδιαφερόμενα μέρη** και τους πολίτες και διενεργεί **αναλύσεις αντικτύπου**. Συχνά ζητά και τη διεξαγωγή **ανεξάρτητων μελετών** σχετικά με τις επιδόσεις των διαφόρων εργαλείων της ΚΓΠ και σχετικά με τον τρόπο που αυτά μπορούν να βελτιωθούν.

Σε τι αποσκοπούν οι άμεσες ενισχύσεις;

Οι [άμεσες ενισχύσεις](#) εξασφαλίζουν τη συνέχιση της γεωργίας σε όλη την ΕΕ, παρέχοντας ένα σταθερό εισόδημα στους γεωργούς. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και τις προστατεύουν έναντι των διακυμάνσεων των τιμών. Οι άμεσες πληρωμές αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το 30% του γεωργικού εισοδήματος στην ΕΕ. Αλλά τα τελευταία χρόνια, σε περιόδους κρίσης, οι άμεσες ενισχύσεις αντιπροσώπευσαν περισσότερο από το 60% του γεωργικού εισοδήματος, όπως για παράδειγμα στη Σουηδία, την Ιρλανδία ή τη Δανία κατά τη διάρκεια της κρίσης του 2008/2009.

Οι άμεσες ενισχύσεις επιβραβεύουν επίσης τους γεωργούς για πτυχές της εργασίας τους που δεν συνδέονται με τις αγορές, αλλά συνιστούν, ωστόσο, δημόσια αγαθά ζωτικής σημασίας για όλους τους Ευρωπαίους. Η μεταρρύθμιση που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2013 προβλέπει ότι το 30% των άμεσων ενισχύσεων που καταβάλλονται στους γεωργούς θα πρέπει να συνδέεται με την τήρηση αποτελεσματικών γεωργικών πρακτικών για την προστασία της βιοποικιλότητας, της ποιότητας του εδάφους και του περιβάλλοντος εν γένει. Σε αυτές περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η διαφοροποίηση των καλλιεργειών, η διατήρηση των μόνιμων λειμώνων ή οικολογικές ζώνες στις εκμεταλλεύσεις.

Επιπλέον, όλες οι άμεσες ενισχύσεις καταβάλλονται μόνον υπό τον όρο ότι τηρούνται αυστηρά πρότυπα σε σχέση με το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία των φυτών και των ζώων, την καλή μεταχείριση των ζώων και ότι γενικά διατηρείται η γη σε καλή παραγωγική κατάσταση. Αυτό ονομάζεται «[πολλαπλή συμμόρφωση](#)». Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους κανόνες αυτούς, οι πληρωμές μπορούν να ανασταλούν και ο γεωργός υπόκειται σε κυρώσεις.

Αγορές γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ: πώς λειτουργούν;

Η ΚΓΠ δεν διασφαλίζει μόνον ότι η γεωργική παραγωγή συμβαδίζει με τη ζήτηση στις αγορές, αλλά παρέχει και μηχανισμούς («**δίχτυα ασφαλείας**») ώστε να μην καταστρέφονται ολόκληρες παρτίδες παραγωγής λόγω οικονομικών και υγειονομικών κρίσεων ή δυσχερών καιρικών συνθηκών. Οι μηχανισμοί αυτοί περιλαμβάνουν **κρατικές παρεμβάσεις** (εθνικοί φορείς

παρέμβασης αποσύρουν την πλεονασματική παραγωγή από την αγορά) και **ενισχύσεις για την ιδιωτική αποθεματοποίηση** (με σκοπό τη σταθεροποίηση των αγορών).

Στο πλαίσιο των αποφάσεων του Ιουνίου 2013, τα εργαλεία αυτά έχουν **εκσυγχρονιστεί**. Οι κρίσεις είναι πιο συχνές και πιο σοβαρές από ό,τι στο παρελθόν, και ένα ειδικό αποθεματικό έχει συσταθεί για την αντιμετώπιση των κρίσεων που βαίνουν πέραν της κανονικής λειτουργίας των αγορών. Επίσης, έχει τεθεί σε λειτουργία ενισχυμένος μηχανισμός έκτακτης ανάγκης. Επιπλέον, παρέχεται στήριξη για τη δημιουργία ταμείων αλληλοβοήθειας και ασφαλιστικών μηχανισμών που θα βοηθούν τους γεωργούς να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις κρίσεις.

Τέλος, νέοι μηχανισμοί έχουν τεθεί σε εφαρμογή για να ενθαρρύνουν τους γεωργούς να οργανωθούν σε επαγγελματικές και διεπαγγελματικές οργανώσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί επίσης τις σχέσεις στην τροφική αλυσίδα και σκοπεύει να παροτρύνει τους διάφορους εμπλεκόμενους να βελτιώσουν τη διαφάνεια των τιμών και των εμπορικών πρακτικών.

Βοηθάει η ΚΓΠ τους νέους να ακολουθήσουν το επάγγελμα του γεωργού;

Η Ευρώπη έχει όλο και λιγότερους γεωργούς, λόγω της δυσκολίας της εργασίας και του μεγέθους των επενδύσεων που απαιτούνται για τη σύσταση μιας γεωργικής εκμετάλλευσης. Επί του παρόντος, 4,5 εκατομμύρια γεωργοί στην Ευρώπη είναι ηλικίας άνω των 65 ετών (30% των γεωργών), ενώ μόνο το 6% είναι κάτω των 35 ετών. Είναι απαραίτητο το επάγγελμα αυτό να καταστεί ελκυστικότερο και να παρέχεται βοήθεια στους νέους ώστε να προσχωρήσουν στον κλάδο αυτόν.

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός και για να ενθαρρυνθεί η ανανέωση των γενεών στον τομέα της γεωργίας, η ΚΓΠ προβλέπει μηχανισμούς στήριξης για την εγκατάσταση. Η μεταρρύθμιση του 2013 εισήγαγε ένα νέο είδος ενίσχυσης των νέων γεωργών: πριμοδότηση που αντιστοιχεί στο 25% του ποσού των άμεσων ενισχύσεων που καταβάλλεται σε νέους γεωργούς κατά τα πέντε πρώτα έτη δραστηριότητας.

Αγροτική ανάπτυξη

Τι είναι η αγροτική ανάπτυξη;

Στο πλαίσιο της ΚΓΠ, η [αγροτική ανάπτυξη](#) επιδιώκει να **διατηρήσει την ύπαιθρο ζωντανή** στηρίζοντας προγράμματα επενδύσεων, εκσυγχρονισμού και στήριξης των δραστηριοτήτων – τόσο των γεωργικών όσο και των μη γεωργικών – στις αγροτικές περιοχές.

Ποιος είναι αρμόδιος για την αγροτική ανάπτυξη;

Τα κράτη μέλη της ΕΕ επιλέγουν τα μέτρα που ταιριάζουν στις συγκεκριμένες ανάγκες τους και διαχειρίζονται τα ίδια τα προγράμματα αυτά. Η ΕΕ καταβάλλει μέρος του κόστους («συγχρηματοδότηση»).

Πόσο κοστίζει η αγροτική ανάπτυξη; Από πού προέρχονται τα κονδύλια;

Ο προϋπολογισμός της ΚΓΠ για την περίοδο 2014-2020 και για τα 28 κράτη μέλη ανέρχεται σε 95 δισ. ευρώ (σημερινές τιμές).

Τα απαιτούμενα κονδύλια προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Πώς χρησιμοποιούνται τα κονδύλια;

Από το 2014, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) εντάσσεται στο νέο κοινό στρατηγικό πλαίσιο με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι (μια βιώσιμη και έξυπνη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς) της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Τα κονδύλια που διατίθενται για την αγροτική ανάπτυξη μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για γεωργικές όσο και για μη γεωργικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο των ακόλουθων έξι προτεραιοτήτων:

- στήριξη της μεταφοράς γνώσεων και καινοτομίας,
- τόνωση της ανταγωνιστικότητας,
- προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης της επικινδυνότητας,
- αποκατάσταση, προστασία και ανάπτυξη των οικοσυστημάτων,
- ενθάρρυνση της αποδοτικότητας των πόρων και της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα,
- προαγωγή της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες θα έχουν τη δυνατότητα να καταρτίζουν επιμέρους προγράμματα με υψηλότερα ποσοστά ενίσχυσης για την κάλυψη, π.χ. των αναγκών ορισμένων κλάδων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες καταστάσεις, των νέων γεωργών, των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, των ορεινών περιοχών και των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού.

Μπορούν τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης να προσαρμοστούν σε διάφορες περιοχές;

Κάθε χώρα καταρτίζει **εθνική στρατηγική** για την αγροτική ανάπτυξη. Ειδικά προγράμματα μπορούν να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν σε **περιφερειακό επίπεδο**.

Ποια είναι η διαφορά μεταξύ της αγροτικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της ΚΓΠ και της περιφερειακής πολιτικής;

Η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ σκοπό έχει να βοηθήσει τις **φτωχότερες περιφέρειες** της ΕΕ, ενώ τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης εφαρμόζονται σε **όλες τις αγροτικές περιοχές** της Ένωσης.

Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης δεν στηρίζουν μόνο τους γεωργούς, αλλά και τους άλλους φορείς της αγροτικής οικονομίας: ιδιοκτήτες δασών, εργαζόμενους σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ΜΜΕ, τοπικές ενώσεις, κλπ.

Τι είναι το «Leader»;

Το «Leader» είναι ένα πρόγραμμα για την ενίσχυση της αγροτικής οικονομίας, που παροτρύνει τους τοπικούς φορείς να αναπτύσσουν δράση σε τοπικό επίπεδο («εκ των κάτω προς τα άνω») αντί να τους επιβάλλει τυποποιημένα μέτρα («εκ των άνω προς τα κάτω»). Σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν σήμερα, τα κράτη μέλη οφείλουν να διαθέτουν για έργα Leader τουλάχιστον το 5% του προϋπολογισμού τους για την αγροτική ανάπτυξη.

Μπορεί η αγροτική ανάπτυξη να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος;

Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα για την προστασία και τη βελτίωση των φυσικών πόρων και της υπαίθρου στις αγροτικές περιοχές.

Τα κονδύλια χορηγούνται για τη χρηματοδότηση μέτρων προστασίας και διατήρησης της υπαίθρου, καθώς και μέτρων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, όπως π.χ.:

- η διαφύλαξη της καλής ποιότητας του νερού,
- η βιώσιμη διαχείριση της γης,
- η δένδροφύτευση για την πρόληψη της διάβρωσης και των πλημμυρών.

ΚΓΠ: γιατί χρειάζεται;

Γιατί χρειαζόμαστε μια «κοινή» γεωργική πολιτική στην ΕΕ;

Η γεωργία είναι ένας τομέας ο οποίος στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε αντίθεση με τους περισσότερους άλλους τομείς που υπόκεινται σε εθνικές πολιτικές. Είναι σημαντικό να έχουμε μια δημόσια πολιτική για έναν τομέα που εγγυάται την ασφάλεια των τροφίμων μας, διαδραματίζει καίριο ρόλο στη χρήση των φυσικών πόρων και στην οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Οι στόχοι αυτοί είναι κοινοί για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και κανένας από αυτούς δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδοτική στήριξη της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών.

Πρέπει λοιπόν να λαμβάνονται μέτρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να διασφαλίζονται **ισότιμοι όροι** και ένα **κοινό σύνολο στόχων, αρχών και κανόνων**. Επιπλέον, με τη θέσπιση μιας κοινής γεωργικής πολιτικής αξιοποιούνται επίσης καλύτερα οι δημοσιονομικοί πόροι απ' ό,τι με την ύπαρξη πολλών διαφορετικών εθνικών πολιτικών.

Εκτός από τη διαχείριση της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, μεταξύ των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν σε διεθνές επίπεδο συγκαταλέγονται οι εξής: συνοχή μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών, αντιμετώπιση των διασυνοριακών περιβαλλοντικών προβλημάτων και παγκόσμιων προκλήσεων όπως η κλιματική αλλαγή, η διαχείριση των υδατικών πόρων, η βιοποικιλότητα, η υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων, η ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, η υγεία των φυτών και η δημόσια υγεία, καθώς και η προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών.

Γιατί οι γεωργοί χρειάζονται χρηματοδότηση από το Δημόσιο;

Αντίθετα με την αντίληψη που υπάρχει σε ορισμένες χώρες, δεν χορηγούνται υπέρογκα ποσά στη γεωργία. Ο χρόνος και τα χρήματα που επενδύουν οι γεωργοί στη δουλειά τους υπάρχει πάντα περίπτωση να πάνε χαμένα λόγω οικονομικών, υγειονομικών και καιρικών συνθηκών που αυτοί δεν μπορούν να ελέγξουν. Η ενασχόληση με τη γεωργία προϋποθέτει μεγάλη επένδυση, τόσο σε ανθρώπινους όσο και σε οικονομικούς πόρους, και αποδίδει μόνον ύστερα από μήνες, καμιά φορά ακόμη και χρόνια, ενώ επηρεάζεται συνεχώς από εξωτερικούς παράγοντες.

Η στήριξη του εισοδήματος των γεωργών εξασφαλίζει τη συνέχιση της παραγωγής τροφίμων σε όλη την ΕΕ και αντισταθμίζεται με την παροχή **δημόσιων αγαθών** που έχουν μηδενική αγοραία αξία: περιβαλλοντική προστασία, καλή μεταχείριση των ζώων, ασφαλή τρόφιμα υψηλής ποιότητας κ.λπ.

Τα εν λόγω «δημόσια αγαθά» έχουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία διότι τα πρότυπα που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι από τα υψηλότερα στον κόσμο. Αυτό καθιστά την παραγωγή τροφίμων στην Ευρώπη πιο ακριβή απ' ό,τι σε χώρες που δεν εφαρμόζουν τόσο αυστηρά πρότυπα.

Χωρίς δημόσια στήριξη, οι γεωργοί της Ευρώπης δεν θα μπορούσαν να ανταγωνίζονται τους γεωργούς άλλων χωρών και παράλληλα να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των ευρωπαϊών καταναλωτών. Πέραν τούτου, καθώς η κλιματική αλλαγή γίνεται ολοένα πιο αισθητή, το κόστος της βιώσιμης γεωργίας θα συνεχίσει να αυξάνεται.

ΚΓΠ: πόσο κοστίζει;

Πόσο κοστίζει η ΚΓΠ στους φορολογούμενους;

Η ΚΓΠ κοστίζει σε κάθε Ευρωπαίο πολίτη κατά μέσο όρο 30 περίπου λεπτά την ημέρα. Το 2011 αντιπροσώπευε το 43% του ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΕ, ήτοι 58 δισεκατ. ευρώ. Το μερίδιό της έχει μειωθεί από το 1984, όταν ήταν 72%, ενώ οι διαδοχικές διευρύνσεις της ΕΕ από το 1992 είχαν ως αποτέλεσμα να διπλασιαστεί ο αριθμός των γεωργών.

Στην πραγματικότητα, το ποσοστό των δαπανών για την ΚΓΠ είναι **μικρότερο από το 1% των συνολικών δημοσίων δαπανών όλων των κρατών μελών της ΕΕ μαζί**. Οι δημόσιες δαπάνες για τη γεωργία στην ΕΕ καλύπτονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κάτι που δεν συμβαίνει σε κανέναν

άλλον τομέα της οικονομίας. Συγκριτικά, **τα κράτη μέλη της ΕΕ δαπανούν τρεις φορές περισσότερα για την άμυνα.**

Γιατί περίπου το 40 % του προϋπολογισμού της ΕΕ δαπανάται για τη γεωργία και όχι για άλλους τομείς;

Η γεωργία είναι **ο μόνος τομέας που χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.** Αυτό σημαίνει ότι οι δαπάνες της ΕΕ αντικαθιστούν τις δαπάνες των κρατών μελών. Άλλοι τομείς, όπως η έρευνα, η εκπαίδευση, οι μεταφορές, η άμυνα, οι συντάξεις και η υγειονομική περίθαλψη, είτε δεν περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ είτε καταλαμβάνουν πολύ μικρότερο μερίδιο. Χρηματοδοτούνται αποκλειστικά ή κυρίως από τους εθνικούς προϋπολογισμούς και εφαρμόζονται από τα ίδια τα κράτη μέλη.

Ως αντιστάθμισμα, η ΚΓΠ εξασφαλίζει στους Ευρωπαίους αξιόπιστο και ικανοποιητικό εφοδιασμό με τρόφιμα υψηλής ποιότητας, καθώς και ένα υγιεινό περιβάλλον και μοναδική ύπαιθρο.

Πώς χρηματοδοτείται η ΚΓΠ;

Τα κονδύλια για την ΚΓΠ προέρχονται από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ. Οι δαπάνες για την αγροτική ανάπτυξη χρηματοδοτούνται από κοινού από τα κράτη μέλη και την ΕΕ.

Ο προϋπολογισμός της ίδιας της Ένωσης χρηματοδοτείται κυρίως από τους «ιδίους πόρους» που έχει στη διάθεσή της: τελωνειακούς δασμούς, εισφορές, ΦΠΑ και πόρους με βάση το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) των κρατών μελών.

Ποιοι είναι οι δικαιούχοι και πόσα χρήματα παίρνουν;

Από το 2009 και μετά, κάθε κράτος μέλος πρέπει να δημοσιεύει έναν κατάλογο [με όλους τους δικαιούχους πληρωμών στο πλαίσιο της ΚΓΠ](#), ώστε να διασφαλίζεται η **διαφάνεια** και η υποχρέωση λογοδοσίας. Ωστόσο, μετά την ένσταση που κατέθεσαν γερμανοί γεωργοί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, η υποχρέωση δημοσίευσης όλων των προσωπικών στοιχείων των δικαιούχων ενισχύσεων καταργήθηκε το 2010 για λόγους παραβίασης των προσωπικών δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα, το Δικαστήριο ζήτησε να μην δημοσιεύονται πλέον τα ονοματεπώνυμα των δικαιούχων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολουθεί να δεσμεύεται για την αρχή της διαφάνειας και, συνεπώς, πρότεινε νέους κανόνες που λαμβάνουν υπόψη τα επιχειρήματα του Δικαστηρίου. Η μεταρρύθμιση του Ιουνίου 2013 επανέφερε την υποχρέωση διαφάνειας, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της αναλογικότητας που έθεσε το Δικαστήριο. Ειδικότερα, οι μικροί γεωργοί - οι οποίοι λαμβάνουν πολύ περιορισμένα ποσά - δεν θα επηρεαστούν.

Είμαι φορολογούμενος αλλά όχι γεωργός. Μπορώ να επωφεληθώ από την ΚΓΠ;

Ήδη επωφελείστε! Όταν η ΕΕ στηρίζει τους γεωργούς της, επωφελείται το σύνολο της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Ο εφοδιασμός σε τρόφιμα είναι εξασφαλισμένος σε προσιτές τιμές. **Η μέση ευρωπαϊκή οικογένεια ξοδεύει το 15% του προϋπολογισμού της σε τρόφιμα, δηλαδή το μισό του ποσοστού που δαπανούσε το 1960.**

Στηρίζοντας βιώσιμες γεωργικές πρακτικές μέσω της ΚΓΠ, συμβάλλουμε στην προστασία του περιβάλλοντός μας, καθώς και της πλούσιας και ποικιλόμορφης υπαίθρου μας και της διατροφής μας.

Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ

Τι πέτυχαν οι τελευταίες μεταρρυθμίσεις;

Οι πιο σημαντικές μεταρρυθμίσεις της ΚΓΠ ξεκίνησαν το 1992 και εντάθηκαν το 2003 όταν καταργήθηκε η σύνδεση των επιδοτήσεων με την παραγωγή. Αυτό σημαίνει ότι οι γεωργοί δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να καλλιεργούν τη γη με μόνο στόχο τις επιδοτήσεις και να παράγουν τρόφιμα που κανείς δεν θέλει να αγοράσει. Οι γεωργοί μπορούν τώρα να ανταποκρίνονται στη ζήτηση των αγορών και των καταναλωτών, να αναζητούν νέες κερδοφόρες αγορές και να διερευνούν νέες δυνατότητες.

Σήμερα οι γεωργοί λαμβάνουν εισοδηματική στήριξη, υπό τον όρο ότι φροντίζουν τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις τους και τηρούν τα πρότυπα ασφαλείας, προστασίας του περιβάλλοντος και καλής μεταχείρισης των ζώων. Εάν αυτό δεν συμβαίνει, οι ενισχύσεις που λαμβάνουν είναι μικρότερες.

Η νέα ΚΓΠ λαμβάνει περισσότερο υπόψη την πραγματικότητα ενός ανοιχτού κόσμου και ο ΠΟΕ θεωρεί ότι το 90% των άμεσων ενισχύσεων δεν επιφέρει στρεβλώσεις στο εμπόριο.

Η ΚΓΠ εξασφαλίζει στους καταναλωτές μεγάλη επιλογή τροφίμων υψηλής ποιότητας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευτεί ότι θα εκσυγχρονίζει και θα απλουστεύει την ΚΓΠ διαρκώς.

Τώρα που οι ενισχύσεις προς τους γεωργούς δεν συνδέονται πλέον με την παραγωγή, οι γεωργοί μπορούν να εξακολουθήσουν να απολαμβάνουν ως έναν βαθμό μια εισοδηματική ασφάλεια, ενώ παράλληλα είναι ελεύθεροι να ανταποκρίνονται στα μηνύματα της αγοράς.

Τα εργαλεία αγοράς που διαθέτει η ΚΓΠ (όπως οι κρατικές παρεμβάσεις) έχουν αναπροσαρμοστεί, ώστε να λειτουργούν ως πραγματικό δίκτυο ασφαλείας χωρίς να παρεμποδίζουν τα συνήθη σήματα που εκπέμπει η αγορά. Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης βοηθούν τους γεωργούς να αναδιρθρώνουν τις εκμεταλλεύσεις τους και να φροντίζουν το περιβάλλον, γεγονός που συμβάλλει στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Ποιες είναι οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την ΚΓΠ μετά το 2013;

Μια νέα μεταρρύθμιση της ΚΓΠ εγκρίθηκε το 2013, η οποία θα τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2014. Όλα τα στοιχεία της μεταρρύθμισης θα εφαρμοστούν από την 1η Ιανουαρίου 2014, **με εξαίρεση** τη νέα δομή των άμεσων ενισχύσεων που απαιτεί να λαμβάνεται υπόψη ο ετήσιος κύκλος των άμεσων ενισχύσεων: οι γεωργοί υποβάλλουν τις ετήσιες δηλώσεις ΚΓΠ την άνοιξη. Με βάση αυτές τις δηλώσεις, οι πληρωμές στο πλαίσιο της νέας δομής των άμεσων ενισχύσεων θα πραγματοποιηθούν το 2015, για παράδειγμα, με τις πράσινες ενισχύσεις και την πρόσθετη στήριξη για τους νέους γεωργούς.

Η νέα μεταρρύθμιση αφορά όλους τους πολίτες της ΕΕ. Για την προετοιμασία της μεταρρύθμισης, η Επιτροπή ξεκίνησε διάλογο με το σύνολο της κοινωνίας των πολιτών και των εμπλεκόμενων φορέων. Έπειτα από έναν εκτεταμένο δημόσιο διάλογο που διεξήχθη από τον Απρίλιο έως τον Ιούλιο του 2010 (με σχεδόν 6.000 ατομικές και συλλογικές απόψεις) και μια έντονη πολιτική συζήτηση στο Συμβούλιο των Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίστηκαν οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ που εγκρίθηκε τον Ιούνιο 2013. Η Επιτροπή υπέβαλε στη συνέχεια νομοθετικές προτάσεις στις 12 Οκτωβρίου 2011.

Τι θα αλλάξει μετά τη νέα μεταρρύθμιση:

- Οι **άμεσες ενισχύσεις** προς τους γεωργούς θα ανταποκρίνονται καλύτερα στην ανάγκη για δίκαιη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και θα αξιοποιούν την αποστολή τους ως παρόχων δημόσιων υπηρεσιών (π.χ. προστατεύοντας το περιβάλλον). Θα παρέχουν επίσης μεγαλύτερη στήριξη σε περιφέρειες όπου επικρατούν δυσκολότερες συνθήκες, και θα βοηθούν τους νέους να ασχοληθούν με τη γεωργία.
- Οι **μηχανισμοί διαχείρισης των αγορών** θα είναι απλούστεροι, αποτελεσματικότεροι και πιο ευέλικτοι.
- Η πολιτική **αγροτικής ανάπτυξης** θα είναι εστιασμένη στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της καινοτομίας.

Τέλος, θα ληφθούν νέα μέτρα ώστε να μπορούν οι γεωργοί να αντιμετωπίζουν τις **διακυμάνσεις τιμών και εισοδήματος**.

Οι τιμές των τροφίμων

Γιατί πρέπει να στηρίζουμε τους γεωργούς αφού οι τιμές των τροφίμων είναι υψηλές;

Οι τιμές παραγωγού συνιστούν σχετικά μικρό μέρος των τιμών που καταβάλλουν οι καταναλωτές για τα τρόφιμα που αγοράζουν. Το κόστος των σιτηρών αντιστοιχεί στο 5% μόνον της τιμής μιας

φραντζόλας. Η αύξηση των τιμών σε επίπεδο καταναλωτή δεν σημαίνει κατ' ανάγκη αύξηση των εισοδημάτων για τους γεωργούς, ειδικότερα λόγω του ότι οι γεωργοί αντιμετωπίζουν, επίσης, αύξηση του κόστους παραγωγής τους. Ολοένα και περισσότερο, οι γεωργοί είναι υπερβολικά ευάλωτοι στις όλο και πιο συχνές και ακραίες διακυμάνσεις της αγοράς και διακυμάνσεις των τιμών. Τα τελευταία χρόνια, οι ενεργειακοί λογαριασμοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αυξήθηκαν κατά 223% και η τιμή των λιπασμάτων κατά 163%. Οι τιμές των γεωργικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 50%.

Μήπως ευθύνονται τα βιοκαύσιμα για την αύξηση της τιμής των τροφίμων;

Οι διαθέσιμες έρευνες δείχνουν ότι η παραγωγή βιοκαυσίμων στην ΕΕ δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αύξηση των τιμών των τροφίμων. Μόνον το 1 % των δημητριακών της ΕΕ χρησιμοποιείται για την παραγωγή αιθανόλης. Γύρω στα 2/3 της ευρωπαϊκής παραγωγής ελαιοκράμβης χρησιμοποιούνται στην παραγωγή βιοντίζελ, αλλά η παραγωγή ελαιοκράμβης στην ΕΕ ισοδυναμεί μόλις με το 2 % της παγκόσμιας ζήτησης. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να επενδύσουμε στα βιοκαύσιμα 2ης και 3ης γενιάς.

Η ΚΓΠ και το περιβάλλον

Πώς επηρεάζει η γεωργία το περιβάλλον;

Η γεωργία μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία και τη διατήρηση ενός βιώσιμου περιβάλλοντος, αλλά μπορεί και να δημιουργήσει κινδύνους για το περιβάλλον. Η κοινή γεωργική πολιτική διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη μιας ισόρροπης κατάστασης, και ο ρόλος αυτός θα γίνει ακόμη πιο καθοριστικός τα επόμενα χρόνια.

Πώς συμβάλλει η ΚΓΠ στην προστασία του περιβάλλοντος;

Με τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2013, κάθε κράτος μέλος, κάθε περιοχή, κάθε γεωργός θα συμβάλει στην πρόκληση της βιωσιμότητας και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, με μέτρα απλά που έχουν διαπιστωμένα θετικό αντίκτυπο. Μεταξύ των ετών 2014 και 2020 θα επενδυθεί ποσό άνω των 100 δισεκ. ευρώ το οποίο θα συνδράμει τη γεωργία στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της ποιότητας του εδάφους και των υδάτων, της βιοποικιλότητας και της κλιματικής αλλαγής, χάρη στα ακόλουθα μέσα:

- «Περιβαλλοντικός προσανατολισμός»: 30% των άμεσων ενισχύσεων θα συνδέονται με την τήρηση τριών επωφελών για το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών: διαφοροποίηση των καλλιεργειών, διατήρηση μόνιμων βοσκοτόπων και διατήρηση του 5%, και στη συνέχεια του 7%, περιοχών οικολογικής εστίασης από το 2018, ή λήψη μέτρων που κρίνονται τουλάχιστον ισοδύναμα όσον αφορά τα οφέλη τους για το περιβάλλον.
- Τουλάχιστον το 30% του προϋπολογισμού των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να διατεθεί σε γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα, σε ενισχύσεις προς τη βιολογική γεωργία ή σε έργα που συνδέονται με επενδύσεις ή μέτρα καινοτομίας ευνοϊκά για το περιβάλλον.
- Τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα θα ενισχυθούν. Θα πρέπει να είναι συμπληρωματικά των πρακτικών που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού προσανατολισμού. Τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να είναι πιο φιλόδοξα και κατά συνέπεια πιο αποτελεσματικά όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος (εγγύηση κατά της διπλής χρηματοδότησης).

Τι κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση υπέρ της βιολογικής γεωργίας;

Η βιολογική γεωργία σέβεται τους φυσικούς κύκλους των φυτών και των ζώων. Προστατεύεται από αυστηρούς κανόνες όσον αφορά την παραγωγή που καθορίζονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και από κανόνες σχετικά με τη σήμανση και την ιχνηλασιμότητα, οι οποίοι αποβλέπουν στη διασφάλιση της ποιότητας και της αυθεντικότητας των βιολογικών προϊόντων, ανεξαρτήτως της χώρας προέλευσής τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ δημιούργησε έναν ειδικό ευρωπαϊκό λογότυπο για τα βιολογικά προϊόντα που πληρούν τα πρότυπα βιολογικής παραγωγής της ΕΕ. Οι γεωργοί και οι παραγωγοί βιολογικών τροφίμων υπόκεινται σε αυστηρή διαδικασία πιστοποίησης πριν αποκτήσουν το δικαίωμα χρήσης του λογοτύπου αυτού.

Στο πλαίσιο των δικών τους προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να παρέχουν συγκεκριμένη στήριξη προς συμβατικούς γεωργούς που επιθυμούν να στραφούν στη βιολογική γεωργία. Η δυνατότητα αυτή θα είναι μεγαλύτερη μετά το 2013, δεδομένου ότι στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης προβλέπεται συγκεκριμένη ενίσχυση για τη βιολογική γεωργία καθώς και η δυνατότητα να λαμβάνουν ενίσχυση τόσο οι γεωργοί που στρέφονται προς τη βιολογική γεωργία όσο και αυτοί που ήδη ασχολούνται με αυτή.

Η ΚΓΠ καλύπτει και τη δασοκομία;

Η ΚΓΠ δεν καλύπτει την εμπορική δασοκομία, αλλά αναγνωρίζει τα οφέλη της σωστής διαχείρισης των δασικών εκτάσεων για την ύπαιθρο και τη **βιοποικιλότητα**. Γι' αυτό στηρίζει τους γεωργούς που επιθυμούν να **αναδασώσουν μέρος της γεωργικής γης τους**.

Η ΚΓΠ και το εμπόριο

Είναι η Ευρώπη ανοικτή στις εισαγωγές τροφίμων;

Η ΕΕ έχει προβεί σε πολλές ενέργειες τα τελευταία 20 χρόνια προκειμένου να ανοίξει την αγορά της. Πάνω από τα 2/3 των γεωργικών της εισαγωγών προέρχονται από αναπτυσσόμενες χώρες. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από το σύνολο των αντίστοιχων ποσοστών ΗΠΑ, Αυστραλίας, Ιαπωνίας, Καναδά και Νέας Ζηλανδίας. Χάρη στις διμερείς συμφωνίες που έχουν συναφθεί με πολλές τρίτες χώρες, οι δασμοί για τις εισαγωγές γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ είναι χαμηλοί και οι 50 φτωχότερες χώρες του κόσμου μπορούν να εξάγουν απεριόριστες ποσότητες στην ΕΕ χωρίς δασμούς και ποσοτώσεις.

Μήπως πρέπει να υψώσουμε νέα εμπόδια στις εισαγωγές, ώστε να προστατεύσουμε τους γεωργούς και τα τρόφιμά μας;

Αν υψώσουμε εμείς εμπόδια, το ίδιο θα κάνουν και οι εμπορικοί μας εταίροι. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Ευρώπης βρίσκεται στην παραγωγή μεταποιημένων τροφίμων υψηλής αξίας. Οι αγορές αναπτυσσόμενων χωρών, όπως η Κίνα και η Ινδία, προσφέρουν τεράστιες ευκαιρίες για επέκταση προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο καλύτερος τρόπος διασφάλισης της επισιτιστικής ασφάλειας είναι να διατηρηθεί ένα υγιές αμφίδρομο εμπόριο με τους εταίρους μας. Η καλύτερη προστασία για τους γεωργούς μας είναι να τους επιτρέπουμε να λειτουργούν με συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού στην παγκόσμια αγορά εξασφαλίζοντάς τους ένα σταθερό εισόδημα. Αυτό ακριβώς κάνει σήμερα η ΚΓΠ.

Η ΚΓΠ και οι αναπτυσσόμενες χώρες

Πριν από 20 χρόνια, η ΕΕ δαπανούσε 10 δισ. ευρώ ετησίως σε εξαγωγικές επιδοτήσεις. Το 2011, οι επιδοτήσεις αυτές αντιπροσώπευαν περίπου 160 εκατομμύρια ευρώ. Οι επιδοτούμενες εξαγωγές αφορούν κυρίως τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου και την υπόλοιπη Ευρώπη. Ένα μικρό μέρος των επιδοτούμενων προϊόντων φθάνει στην αφρικανική αγορά.

Από το 2014, συμφωνήθηκε ότι ο μηχανισμός των εξαγωγικών επιδοτήσεων θα πρέπει να ενεργοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Είναι αλήθεια ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες αντλούν οφέλη από τις εμπορικές παραχωρήσεις της ΕΕ;

Η ΕΕ έχει συνάψει προτιμησιακές δασμολογικές συμφωνίες με πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Σε αυτές χορηγεί μεγαλύτερη βοήθεια που συνδέεται με το εμπόριο απ' ό,τι σε όλες τις άλλες χώρες του κόσμου μαζί. Την τελευταία τριετία, το ύψος της βοήθειας αυτής ανερχόταν σε 1 δισ. ευρώ ετησίως.

Η ΕΕ απορροφά το 71 % των γεωργικών εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών (συνολικής αξίας 59 δισ. ευρώ την περίοδο 2008-2010), ποσοστό μεγαλύτερο απ' αυτό των ΗΠΑ, του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Νέας Ζηλανδίας και της Αυστραλίας μαζί. Οι εισαγωγές της ΕΕ από την Αφρική και μόνον ανέρχονται σε περισσότερα από 12 δισ. ευρώ (το 15 % όλων των εισαγωγών της ΕΕ). Το ένα τρίτο περίπου των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών προορίζεται για την ΕΕ.

Ποια είναι η στάση της ΕΕ όσον αφορά το εμπόριο με τις αναπτυσσόμενες χώρες;

Η ΕΕ τάσσεται υπέρ της θέσπισης εμπορικών κανόνων σε πολυμερή βάση, οι οποίοι θα είναι ωφέλιμοι για όλους και ιδιαίτερα για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θεωρεί ότι οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να προβούν σε μεγαλύτερες και ταχύτερες μειώσεις των δασμών σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων

Είναι τα τρόφιμά μας ασφαλή;

Η ΕΕ έχει βελτιώσει σημαντικά την [ασφάλεια των τροφίμων](#) μετά τη δεκαετία του 1990 και την προασπίζει μέσω, π.χ., μέτρων υγιεινής, κανόνων για την υγεία των ζώων και των φυτών και ελέγχου των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων και πρόσθετων ουσιών στα είδη διατροφής. Η νομοθεσία για τα τρόφιμα στην Ευρώπη είναι μία από τις πιο αυστηρές στον κόσμο.

Πώς εγγυάται η ΕΕ την ποιότητα των τροφίμων;

Η [ποιότητα των τροφίμων](#) διασφαλίζεται από τη νομοθεσία σχετικά με την επισήμανση, την εμπορία και την ποιότητα, όπως π.χ. [η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων](#), οι υποχρεωτικές πληροφορίες διατροφής στις συσκευασίες, τα σήματα ποιότητας, τα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων, κλπ.

Επιπλέον των κανόνων υγιεινής που εγγυώνται ασφαλή προϊόντα, η ΕΕ έχει καταρτίσει:

- **προδιαγραφές εμπορίας** τις οποίες πρέπει να πληρούν όλα τα προϊόντα που πωλούνται στην ΕΕ·
- προαιρετικές ενδείξεις ποιότητας στην ετικέτα·
- ευρωπαϊκά συστήματα ποιότητας για την αναγνώριση των προϊόντων με ειδικό χαρακτηριστικό ποιότητας:
 - «Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης» (ΠΟΠ) ή «Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη» (ΠΓΕ), όσον αφορά την ποιότητα που συνδέεται με τη γεωγραφική προέλευση·
 - «Εγγυημένο Παραδοσιακό Ιδιότυπο Προϊόν» (ΕΠΙΠ)·
- έναν ειδικό λογότυπο της ΕΕ για βιολογικά προϊόντα που πληρούν αυστηρές προϋποθέσεις παραγωγής·
- οδηγίες για τη βελτίωση των συστημάτων πιστοποίησης της ποιότητας των τροφίμων, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση ορισμένων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της μεθόδου παραγωγής του.

Υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων

Πώς μεταχειριζόμαστε τα ζώα;

Στόχος της νομοθεσίας της ΕΕ για την [καλή μεταχείριση των ζώων εκτροφής](#) είναι να αναγνωριστεί ευρέως ότι τα ζώα είναι όντα που αισθάνονται και δεν πρέπει να υποβάλλονται σε άσκοπη ταλαιπωρία και πόνο. Οι κανόνες της ΕΕ προασπίζουν τις λεγόμενες «πέντε ελευθερίες» των ζώων:

- απαλλαγή από την πείνα και τη δίψα·

- απαλλαγή από τις καταπονήσεις·
- απαλλαγή από τους πόνους, τους τραυματισμούς και τις νόσους·
- δικαίωμα έκφρασης φυσιολογικής συμπεριφοράς·
- απαλλαγή από τον φόβο και την ψυχική ταλαιπωρία.

Το [Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων](#) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διενεργεί επιθεωρήσεις για να εξασφαλίζει ότι οι κανόνες καλής μεταχείρισης των ζώων εφαρμόζονται σωστά στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η ΚΓΠ χορηγεί επίσης ενισχύσεις στους κτηνοτρόφους προκειμένου να βελτιώσουν της συνθήκες μεταχείρισης των ζώων στις εκμεταλλεύσεις τους πέρα από τις ελάχιστες απαιτήσεις:

- Όλες οι ενισχύσεις που καταβάλλονται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της ΚΓΠ χορηγούνται υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί τηρούν τα ελάχιστα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων. Οι κτηνοτρόφοι που δεν τηρούν τα εν λόγω πρότυπα είναι δυνατόν να χάσουν το σύνολο ή μέρος των επιδοτήσεών τους.
- Οι κτηνοτρόφοι που επενδύουν στη βελτίωση των συστημάτων εκτροφής (π.χ. στις συνθήκες στέγασης των ζώων) δικαιούνται επιπλέον ενισχύσεις.

Η τήρηση υψηλών προτύπων μεταχείρισης των ζώων είναι υποχρεωτική για τη βιολογική κτηνοτροφία. Αυτό σημαίνει ότι η παραγωγή τροφίμων στην Ευρώπη κοστίζει ακριβότερα απ' ό,τι σε άλλες χώρες που δεν εφαρμόζουν τόσο αυστηρά πρότυπα. Χωρίς δημόσια στήριξη, οι ευρωπαίοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι θα ήταν μακροπρόθεσμα δύσκολο να επιβιώσουν οικονομικά στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Το ενδιαφέρον της ΕΕ για την καλή μεταχείριση των ζώων δεν περιορίζεται εντός των συνόρων της. Η Ένωση διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην προώθηση του θέματος αυτού ως μιας προστιθέμενης αξίας για το διεθνές εμπόριο.

Πώς προστατεύει η ΕΕ την υγεία των ζώων;

Οι κανόνες της ΕΕ για τις ασθένειες των ζώων είναι δεσμευτικοί για τα κράτη μέλη της και διαρκώς βελτιώνονται χάρη στη αυξανόμενη εμπειρία και εμπειρογνώσια της.

[MEMO/13/621](#)

[IP/13/613](#)